

Nlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagpostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt.

LETO XV. / ŠTEVILKA 41

CELOVEC, DNE 14. OKTOBRA 1965

CENA 2.— ŠILINGA

Cerkev naša učiteljica

Zasedanje drugega vatikanskega koncila ali vesoljnega cerkvenega zbora, ki ga je sklical pokojni papež Janez XXIII. leta 1962 v Rim, se bliža koncu. Sv. oče Pavel VI. je pozval vernike in duhovnike, naj čim več molijo za uspeh koncila, vse božje ljudstvo pa je že preje opozarjal, da se mora zanimati za koncil in njegovo delo. V zvezi s koncilom je sv. oče ob eni svojih zadnjih avdienc podal nekaj svojih misli, ki jih tu navajamo. Naj bi med slovenskimi katoličani vzbudile zanimanje za koncil, kot ga Cerkev pričakuje od svojih vernih otrok.

*

Veliki svetovni sestanki koncila predstavljajo zelo važen dogodek tako za življenje Cerkev kot posredno tudi za življenje vsega sveta; to velja že danes, še bolj pa bo veljalo za bodoče dni.

Vsebinska in narava tem, o katerih razpravljajo koncilski očetje, njihova resnost in obsežnost ter dejstvo, da se bo s sedanjim zasedanjem uradno zaključil koncil in se bodo pojavili ogromni problemi, ki bodo koncilu sledili, napolnjujejo našega duha z veliko pozornostjo in trepetajočo skrbjo; zato je lahko domnevati, s kakšno zavzetostjo se moramo posvečati tem vprašanjem.

Koncil, tako je nadaljeval sv. oče Pavel VI., pa ne sme biti izključna misel papeževa in škofov, ampak mora zanimati vse božje ljudstvo, vso Cerkev, sicer na drugačen način, toda s skupnimi čustvi in solidarnostjo v praktičnih stališčih.

Skupnost vernikov sprejema verske resnice, ki jih ji nudi Cerkev kot čuvarica in razlagavka božjega razodetja, skupnost vernikov s svoje strani pa nato v sebi ustvarja razpoloženje pričakovanja, odprtja in dejavne vneme, od katerih bo kasneje v veliki meri odvisen dosežek koncila.

In prav to duhovno razpoloženje je jamstvo za srečen izid koncila, ker napravi skrivnostno delovanje Svetega Duha lažje in plodovitejše tako v vodstvu kot v posvečevanju skrivnostnega Kristusovega telesa, ki je Cerkev, kar smo mi, kadar smo prostovoljno in hote povezani s Kristusom.

Postaviti se moramo v stanje duhovne čuječnosti, tako je dalje poudarjal papež, če hočemo, da bo koncil dosegel svoje cilje in da bo postal odločilen obnovitelj življenja Cerkev. Čuječnost pa pomeni pozornost, zavest, zaupanje. Pomeni ponižno sposobnost sprejeti tudi novosti, ki nam jih bo koncil prinesel.

Ne moremo reči, da bi bilo v skladu z duhom koncila stališče tistih, ki izražajo navzočnost problemov, ki jih koncil vzbuja v svojih razpravah, da nato povzročajo v sebi in drugih duha vznemirjenja in radikalnega reformizma tako na doktrinalnem kot na disciplinskem področju, kot da bi bil koncil prilika spravljati v dvom verske resnice in zakone, ki jih je Cerkev vpisala na plošče svoje zvestobe Jezusu Kristusu; ali kot da bi koncil dovoljeval vsako zasebno sodbo za rušenje dediščine Cerkev in vseh njenih pridobitev, ki sta jih dosegli njena dolga zgodovina in potrjeno izkustvo v teku stoletij.

Ali bi radi napravili krščanstvo lahkotno? — je vzkliknil papež. — Krščanstvo ne bo postalo nikoli lahkotno, tudi z ekumenskim koncilom ne. Ali bi radi, da bi Cerkev zopet postala neboljen otrok in da bi pozabili, da je Jezus primerjal nebeško kraljestvo majhnemu semenu, ki mora rasti in postati mogočno drevo? Kristus sam je napovedal razvoj svojega nauka po delu Svetega Duha! Ali bi radi, da bi Cerkev morala sprejeti to, kar oni mislijo, da je bistveno, pa je le zahteva njihovega mišljenja? Radi bi jo ponižali na stanje navadnega okostnjaka in se odrekli zahtevi, da mo-

Vprašanje Južne Tirolske pred ZN

Govor avstrijskega zunanjega ministra pred Združenimi narodi

Tudi na letošnjem zasedanju glavne skupščine Organizacije združenih narodov (OZN) je avstrijski zunanji minister dr. Bruno Kreisky postavil v središče svojega govora vprašanje Južne Tirolske. Doktor Kreisky je v svojem govoru poročal, da so pogajanja med Italijo in Avstrijo leta 1964 dosegla neko upanje na uspeh, vendar niso mogli doseči nobenega pozitivnega končnega dogovora.

Naš avstrijski zunanji minister se je skliceval na dve resoluciji Združenih narodov (1960 in 1961) in na naročilo na obe deželi, naj bi nadaljevali s pogajanj o razlikah pri izvajanju Pariške pogodbe. Dr. Kreisky je v

nadaljevanju svojega govora dejal: „Koncem leta 1964 smo upali na rešitev južnotirolskega problema, potem pa se je ustavilo, kajti rešiti bi morali nekaj za južnotirolsko manjšino važnih vprašanj. Prav to nam dela velike skrbi, ker bi to lahko imelo za posledico, da bi zaključek pogajanj samo zavleklo.“

Zunanji minister dr. Kreisky je v svojem govoru spomnil navzoče na to, da je Avstrija s svojimi sosedi rešila skoro vsa odprta vprašanja in je vprašal potem: „Zakaj ne bi bilo to možno prav tako z Italijo?“ Taka rešitev pa je možna samo tako, je naglasil minister, če bi dobilo prebivalstvo Južne Tirolske samoupravo.

V Vietnamu ofenziva ameriških čet

Največja ofenziva od začetka vojne — Južnovietnamske in ameriške vojaške sile v skupni akciji

Iz Saigona poročajo opazovalci, da so začele južnovietnamske in ameriške vojaške sile z dobro pripravljeno ofenzivo proti Vietkong gverilcem. Vojaške operacije so predvsem imele namen očistiti področje v gorati pokrajini 450 kilometrov od Saigona. Tuje časopisne agencije so poročale, da so tisoče ameriških in južnovietnamskih vojakov pripeljali na novo bojišče v dolino Sui La Tinh, kjer je bilo baje največ gverilcev.

Ameriški poveljniki v Južnem Vietnamu so sicer molčali o namenu ofenzive, vendar je bilo jasno, da je šlo pri tem za eno naj-

večjih vojaških operacij. Neposredno pred začetkom ofenzive so ameriški bombniki izvedli močan napad na ozemlje, ne da bi zadeli na poseben odpor. V prvih urah so se ameriške in južnovietnamske enote zapletle v manjše boje. Na obeh straneh je padlo nekaj vojakov.

Kakor poročajo vojaški opazovalci, pa se je velika ofenziva ameriških in saigonskih čet ponesrečila. Še predno so tisoči njihovih vojakov obkolili težko pristopno bojno področje, je iz doline brez sledu izginilo preko 2000 Vietkong upornikov.

Državni udar v Indoneziji ni uspel

Pretekli teden je bil izveden v Indoneziji državni udar, ki pa se je ponesrečil. Poveljnik Sukarnove telesne straže, polkovnik Untung se je začasno polastil oblasti z izgovorom, da mora zavarovati najvišje predstavnike države, češ da jih ogroža zarota generalov. Toda kmalu se je izkazalo, da je le on zarotnik. Vendar se je moral umakniti, ker sta Sukarnu ostala zvesta minister za obrambo in načelnik glavnega štaba Nasution.

Zaradi teh dogodkov je novinarska zveza med Indonezijo in ostalim svetom prekinjena. Edini vir informacij so poročila radia Džakarta in redka poročila dopisnikov, ki jih ti pošiljajo z letali mednarodnih družb iz indonezijskega glavnega mesta. Ta poročila govorijo, da so uporniške čete pobegnile v planine in da se niso mogle pre-

grupirati, ker jim je to preprečila armada. Na stran upornikov je prešlo blizu pet bataljonov pripadnikov oboroženih sil. Podpolkovnik Untunga in nekaj drugih oficirjev, ki so aktivno podprli poskus državnega udara, so, kakor poroča radio Džakarta, ujeti v Tegal na Javi. Poročilo pravi, da so ujeli Untunga s pomočjo prebivalstva, ko je

Premik na desno pri volitvah v Turčiji

Konzervativna stranka pravice dobila absolutno večino

V nedeljo so bile v Turčiji parlamentarne volitve, pri katerih je zmagala z absolutno večino konservativna stranka pravice. Predsednik stranke Sulejman Demirel bo verjetno naslednji ministrski predsednik.

Pri nedeljskih volitvah je šlo na volišča okoli 13.650.000 volivcev, ki so izvolili 450 poslancev parlamenta. Od tega je dobila stranka pravice več kot 260 poslancev. Ta stranka je prevzela dediščino bivšega usmrčenega ministrskega predsednika Menderesa. Doslej je imela v parlamentu 172 poslancev. Republikanska ljudska stranka bivšega ministrskega predsednika İnönüja, ki je vladala po padcu Menderesa, bo imela v parlamentu verjetno le 130 do 140 poslancev. Do sedaj jih je imela 191. İnönü je takoj po izidu volitev priznal svoj poraz in je že najavil, da bo šel v opozicijo.

Konzervativna stranka pravice je med volilno borbo napovedala boj proti komunizmu in označila stranko dela kot komunistično podtalno gibanje. Ta stranka bo imela v parlamentu nekako 15 poslancev.

Sulejman Demirel, po poklicu inženir in kmečki sin iz gospodarsko zaostale Anatolije, je pozval svoje pristaše, naj obdržijo hladno kri in naj se mirno zadrže, da ne bi povzročili kakšnih neljubih prijetljajev.

Nedeljske volitve v Turčiji so namreč zahtevale dve človeški smrtni žrtvi in najmanj 40 ranjenih.

Farna mladina iz Žitare vesi in okoliških far uprizori v nedeljo, dne 17. oktobra 1965, ob 19.30 zvečer v farni dvorani v Škocijanu zgodovinsko igr

„Rebrea in Bilštanj ali zadnji vitez Rebrčan“

Igro je priredil Jaka Spicar.

Med odmori igra trio in poje oktet iz St. Vida v Podjuni.

Iskreno vabljeni od blizu in daleč!

na ostati živo le-to, ki raste in deluje, ne pogojno in idealizirano, marveč stvarno in človečansko v izkušnji zgodovine?

Z druge strani, tako je nadaljeval sveti oče, tudi ne moremo reči, da so dobri razlagavci pravovernosti tisti, ki ne zaupajo in nočejo pristati na koncilске sklepe in ki si pridružujejo sprejeti samo tiste, ki jih sami ocenijo kot uspešne in veljavne, kot da bi bilo dovoljeno dvomiti v njihovo avtoriteto in kot da bi se spoštovanje koncil-

ske besede lahko ustavilo tam, kjer ne zahteva nobene prilagoditve človeškega mišljenja.

Nikoli ne smemo pozabiti, da moramo takrat, kadar nam govori Cerkev kot učiteljica, vsi postati učenci. Potrebno je zato, da znova pričnemo moliti in to z večjo vnemo kot doslej; moliti za dober izid koncila; to je dragoceno sodelovanje, ki ga lahko nudi vsak vernik. To vam posebej polagam na srce: molite za koncil!

12. KOROŠKI VISOKOŠOLSKI TEDNI:

Ali lahko duševnost merimo?

V okviru 12. Koroških visokošolskih tednov je bilo te dni na vrsti sila zanimivo znanstveno predavanje dvornega svetnika, univerzitetnega profesorja dr. Karla Birzele: „Intelligenz- und Persönlichkeitstestung, ihre Methoden und Aufgaben“ (Preskušanje inteligence in osebnosti, njene metode in naloge).

Pravzaprav je bil pravi predmet njegovega predavanja vprašanje: „Ali duševnost lahko merimo?“ Ali lahko znanstveno dojamemo človekovo osebnost v njenih zmožljivostih in vrednotenju karakterja. Želja po takem merjenju tega dozdevno neizmerljivega je dandanes zvezana z zelo realnimi gospodarskimi predarkami. Če pomislimo, da stane celotni študij letalskega pilota več kot en milijon šilingov, nam mora biti jasno, da ustanova, za katero se zanimajo kandidati, hoče sprejeti samo najbolj sposobne.

Predavatelj tega nadvse zanimivega znanstvenega predavanja je govoril najprej o pojmu „osebnosti“ ter prišel do zaključka, da je vsaka osebnost pravzaprav celota zase. To „celoto“ je poznal že slavni zdravnik Paracelsus, ko je videl, kako se prepleta človeško dejanje in nehanje, bitje in žitje s svetom, z veseljstvom. In vprav na to Paracelsusovo ugotovitev navezuje predavatelj na podlagi lastnega znanstvenega raziskovanja svojo hipotezo, da bi moglo kratkovalovno žarčenje sonca v času ploditve vplivati na storilnost in značaj (karakter) človeka. S to hipotezo dr. Birzele znanstveno zavrača astrologijo. Tako misli, da so ljudje rojeni v času ekvinokcija (enakonočja), torej v marcu in septembru rojeni, nadpovprečno nadarjeni.

Kljub temu, da je osebnost celota, pa pri njej lahko ugotovimo tudi slojevitost zmožljivosti in znakov. Psihološki postopek vsebuje najprej telesno-kemični sloj, nad to je oni, ki se je v teku rodovinskega razvoja napravil kot funkcijski sloj, in končno najvišji, zavestni ali miselni sloj. Ta slojevitost dovoljuje, da edino z znanstveno analizo, omogočamo postavitev zakonitosti.

V Združenih državah Amerike so psihologi razvili, tako imenovano „faktorno analizo“, dandanes najpogostejša metoda testiranja inteligence in karakterja. V veli-

kih zapovrstnih raziskovanjih ugotovljene enake ali močno podobne psihične (duševne) pojave združijo v „temeljne faktorje“, pri čemer v posameznih šolah „testolog“ (preskuševalec) deluje s sedem, dvanajst, ali celo daleč preko dvajset faktorji (činilci).

V najenostavnejši faktorni analizi je za inteligenčni test n. pr. G-faktor, ki ugotavlja abstraktno inteligenco; dalje F-faktor določuje govorno spretnost; S-faktor ugotavlja prostorno dojemanje; N-faktor čut za števila; T-faktor določuje hitrost zaznavanja; M-faktor ugotavlja ročno spretnost in itd. Na ta način lahko dobimo s pravilno sestavljenimi testi „profil inteligenčnih faktorjev“, ki ga dandanes mnogo uporabljajo, zlasti v poklicnih posvetovalnicah. Važno je pri tem prizadevanje testologa, po možnosti izključiti, tako imenovani „halo faktor“, to

K otvoritvi 12. Koroških visokošolskih tednov v celovškem konservatoriju so prišli z graške univerze rektor, univerzitetni profesor dr. Tautscher, univerzitetni profesor dr. Sauer in univerzitetni profesor dr. Reisinger. (Na naši sliki v prvi vrsti od desne proti levi.)

je podzavestno iz simpatije in antipatije izvirajoče subjektivno presojanje.

V načelu gre pri raziskovanju karakterjev vseh faktorjev za isto pot. Tukaj delajo z dvopolnimi (bipolarnimi) pojmi, torej z nasprotnimi karakterjevimi potezami, kakor n. pr. na zunaj obrnjenimi in na znotraj obrnjenimi, gospostvo in hlapčevstvo, kdor ravna odločno in boječe-občutljivo itd.

Poleg faktorne analize se močno uveljavljajo v praktičnem življenju testi, ki zajamejo celotno človekovo osebnost, katerih razlaga pa je vsekakor stvar intuicije (neposredne notranje spoznavne). Poleg Rohrschachovih, slikovnih in pravičnih testov so nova pota testnega raziskovanja ustvarila razširjene možnosti, tako na primer spoznanje zveze med barvno zaznavo in določenimi bistvenimi potezami.

Razvoj človeške družbe zahteva nujno nove načine dela. Testna psihologija prinaša pa tudi statistično dokaz, da kino, radio, televizija itd. pospešujejo pasivnost, ki okrnjuje ustvarjalne sile človeka in s tem kaže naloge odgovornim, katerih se ne smejo izogniti.

Pesnik Anton Vodnik — umrl

V soboto, 2. oktobra, je v Ljubljani umrl pesnik Anton Vodnik, eden najpomembnejših predstavnikov slovenske ekspresionistične poezije.

Anton Vodnik se je rodil 28. maja 1901 v Podutiku nad Ljubljano. V Ljubljani je končal šolanje na gimnaziji in filozofski fakulteti, kjer je študiral umetnostno zgodovino. Iz umetnostne zgodovine je tudi doktoriral, pozneje pa je služboval kot knjižničar v Ljubljani, kot profesor na glasbeni akademiji in kot član uredniškega odbora pri Državni založbi Slovenije.

Anton Vodnik je bil pesnik vse svoje življenje. Že kot dijak in študent je sodeloval pri različnih revijah, štiri leta je bil tudi urednik mladokatoliške (mladinske) revije „Križ na gori“. Prav tako je bil dve leti sourednik literarne revije „Doma in sveta“. Svojo prvo pesniško zbirko je izdal leta 1922 (Žalostne roke), že naslednje leto, 1923, je izšla njegova druga zbirka Vigilije. Potem je precej časa molčal, dokler ni v letu 1941 izšla zbirka pesmi Skozi vrtove, po zadnji vojni je izdal še Srebrni rog (1948), izbor iz prejšnjih zbirk Zlati krogi (1952) in pesmi, nastale med leti 1952 in 1959, z naslovom „Glas tišine“. Zadnja Vodnikova pesniška zbirka je izšla lansko leto in je izbor iz vseh njegovih prejšnjih zbirk.

Poezija Antona Vodnika je bila izrazno navezana na osamelost, tišino, nepotešeno ljubezen. Kot predstavnik katoliške poezije si je ustvaril povsem svoj pesniški izraz, ki ga odlikujeta izredna melodioznost in čistost jezika. Skoraj enako kvaliteten je bil v svoji poeziji vse življenje, in prav zato bo njegovo mesto med drugo slovensko pesniško besedo ostalo nepozabno.

Pogreb pokojnika je bil 4. oktobra.

„Studia Slovenica“

Slovenska ameriška kulturna ustanova s tem imenom je ustanova, ki si je nadela prvenstveno z znanstvenimi edicijami seznanjati anglosaksonski svet o našem rodu. Pred kratkim je izšla v založbi te ustanove nova knjiga z naslovom „THE STRUCTURE OF THE SLOVENIAN ECONOMY, 1848-1963. By Toussaint Hočvar, New York, 1965, 280 strani, cena broširani izdaji \$ 5, vezani pa \$7. Naročite jo na P. O. Box 232, New York 32, N. Y.!

Dr. Theodor Veiter:

(Nadaljevanje)

Völker im Volke Österreichs

Ponatis iz avstrijskega tednika „Die Furche“

Das Kärntner Gerichtssprachengesetz ist eine erfreuliche Erfüllung von Art. 7 des Staatsvertrages. Nur hat es Schönheitsfehler. Statt, wie es einem Gesetz auf dem Gebiete des Sprachenrechtes allein angemessen wäre, für die dem Gesetzgeber vorschwebende Mindestzahl von 20 Prozent der Bevölkerung der Minderheitssprache in dem jeweiligen Bezirk alle nach der letzten Volkszählung sich in irgendeiner Variante zur Sprachminderheit der Slowenen bekennenden Inländer zusammenzuzählen, wurden nur solche Personen gezählt, die Slowenisch oder bei Mischtypen Slowenisch an erster Stelle als ihre Umgangssprache 1951 angegeben hatten. Dadurch kamen nur die Gerichtsbezirke Eisenkappel (31,4 Prozent), Bleiburg (22,4 Prozent) und Ferlach (20 Prozent) in den Katalog der Gerichtsbezirke, in denen Slowenisch als Gerichtssprache zugelassen ist. Wäre die Volkszählung 1961 zugrunde gelegt worden, so ergäbe sich für die Varianten „slowenisch“, „slowenisch-deutsch“ und „slowenisch-windisch“ nur noch in einem der drei Gerichtsbezirke die 1951 noch vorhandene 20-prozentige Mehrheit, nämlich in Bleiburg mit 1070 von insgesamt 4633 Bewohnern. Rechnet man aber, wie man dies für das Sprachkriterium tun müßte, alle Varianten der angegebenen slowenischen Sprachvarianten zusammen, so müßte die Gerichtssprache bei Anwendung der 20-Prozent-Klausel neben Deutsch auch Slowenisch sein.

Nicht nur die Gerichtsbezirke des Kärntner Gerichtssprachengesetzes (Eisenkappel, Bleiburg und Ferlach), sondern auch Eberndorf und Rosegg selbst müßten nach der für Kärnten viel zu hoch gegriffenen 20-Prozent-Quotengrenze doppelsprachige Bezirksgerichte haben. Da aber die Festlegung im Gesetz keine Rücksicht auf Veränderungen der Sprachenzusammensetzung nimmt, müßte richtigerweise überhaupt von solchen

Fixierungen abgegangen und, solange es in dem Sprengel noch Gemeinden mit mindestens 20 Prozent Angehörigen der Sprachminderheit gibt, das betreffende Bezirksgericht als doppelsprachig erklärt werden. Das allein entspräche dem Art. 7 des Staatsvertrages.

Man könnte nun einwenden, daß nur sehr wenige Prozeßparteien und Einschreiter bisher bei den drei doppelsprachigen Gerichten slowenische Eingaben, Klagen usw. eingebracht haben. Das ist richtig. Die genaue Zahl hat der Verfasser in einem größeren Werk zur Veröffentlichung vorgesehen. Aus der Nichtbeanspruchung der slowenischen Gerichtssprache aber zu schließen, daß kein entsprechend geschütztes Rechtsgut vorhanden sei, wäre irrig. Volksgruppenrechte erlöschen ja nicht binnen ganz kurzer Zeit durch Verjährung oder Nichtgebrauch. Vor allem kann es Österreich nichts schaden, wenn es in diesen Bezirken der Minderheit die rechtliche Möglichkeit gibt, in ihrer Sprache bei den Gerichten einzuschreiten.

Slowenisch bei den höheren Instanzen.

Bei den höheren Instanzen ist, mit Ausnahme beim Handels- und Genossenschaftsregister, wo sich die Slowenen mittels der Rekursentscheidung des Oberlandesgerichtes Graz⁵⁵ die Zulassung des Slowenischen erzwingen (Eintragung ins Register beim Landesgericht Klagenfurt), Slowenisch als Gerichtssprache nicht zugelassen. Der Bedarf hierfür ist, soweit Anwaltszwang besteht, tatsächlich nicht vorhanden, da ja jeder Anwalt in Österreich zufolge zwingender Rechtsvorschrift (Prüfungsordnung) die Staatssprache voll beherrschen muß. Es gibt einige nationalslowenische Anwälte.

Wollte man der slowenischen Minderheit in Kärnten im Gerichtssprachenbereich ent-

gegenkommen, so könnte eine zu ihren Gunsten vorzunehmende Neufestsetzung der Grenzen der Gerichtsbezirke sowohl den Hundertsatz der slowenischen Sprachzugehörigkeit des Bezirkes wie auch die Zahl der doppelsprachigen Bezirksgerichte hinaufsetzen. Heute gehören nämlich eine ganze Reihe Gemeinden zum Gerichtsbezirk Villach oder zum Gerichtsbezirk Klagenfurt, in welchen Bezirken die Slowenen insgesamt nie auch nur annähernd zu einem Prozentsatz von 10 Prozent ausreichen. So bleiben stark slowenische Orte wie Radsberg, Furrnitz, Achomitz, Latschach, Ober- und Unteraichwald, Goritschach, Tuzach, Köttmannsdorf, Ludmannsdorf oder Mieger bei erdrückend mehrheitlich deutschen Gerichtsbezirken und können ohne grundlegende Reform der Gerichtssprengelteilung nie auf gleichberechtigte Behandlung mit den vielleicht weniger stark von Slowenen besiedelten Nachbarröfern in einem Bezirk mit anerkannter slowenischer Gerichtssprache hoffen. Das Kärntner Gerichtssprachengesetz muß da zu wenig durchdacht worden sein.

Die Berücksichtigung des Slowenischen vor Verwaltungsbehörden ist trotz Art. 7 des Staatsvertrages bisher nicht verwirklicht. Ein „Minderheitenverwaltungsamtssprachengesetz“ (welch ein Wortgeheim!)⁵⁶ wurde 1960 im Parlament eingebracht, scheiterte am Widerstand der deutschkärntnerischen Befürworter einer vorherigen amtlichen Minderheitenfeststellung, aber auch an seiner legislatischen Unzulänglichkeit und Unklarheit. Daher gibt es heute keine einzige Gemeinde in Kärnten, deren Gemeindebehörde slowenische Eingaben annehmen oder in Slowenisch erledigen muß. Wenn man von einer 20-prozentigen Mindestzahl von Sprachslowenen (einschl. „Windischen“) als Voraussetzung für die Berücksichtigung der Minderheitssprache bei der Gemeindeverwaltung ausgeht, was wohl als angemessen zu werten wäre, so wäre zweisprachig zu amtieren in folgenden Gemeinden: Feistritz i. R., Keutschach, Köttmannsdorf, Ludmannsdorf, Mieger, Radsberg, St. Margarethen i. R., Schiefing,

Unterferlach (heute aufgehoben), Weizelsdorf, Windisch-Bleiberg, Zell, Augsdorf, Feistritz/Geil, Ledentzen, St. Jakob i. R., Diex, Eberndorf, Eisenkappel, Feistritz ob Bl., Globasnitz, Loibach (heute bei Bleiburg, das durch die Eingemeindung einschließlich jener mit Moos überwiegend slowenisch geworden ist), Neuhaus, Ruden, St. Kanzian, Sittersdorf, Vellach (jetzt bei Eisenkappel). Natürlich müßten, wie dies ja dem Staatsvertrag entspricht, dann in diesen Gemeinden oder (Moos, Unterferlach, Loibach, Trögen, Vellach usw.) in den slowenischen Ortsteilen (Fraktionen) doppelsprachige Beschriftung auf Ortstafeln und Amtgebäuden vorgesehen und durchgeführt werden. Was kann es Österreich schon ausmachen, bei den Ortstafeln ein wenig Entgegenkommen zu bekunden? So gibt es heute nur gelegentlich an Schulhäusern (Trögen, Ludmannsdorf) oder auf privaten Häusern auch slowenische Aufschriften.

Ob und inwieweit bei Bezirksverwaltungsbehörden, Agrarbehörden usw. slowenische Eingaben zulässig sein sollen, ergibt sich aus dem Gesagten. Für die Bezirkshauptmannschaft Völkermarkt müßte so etwas selbstverständlich sein (12.791 Sprachslowenen bei 40.883 Einwohnern), ebenso bei der Bezirkshauptmannschaft Klagenfurt-Land (7516 von 32.488), ausgenommen deren Expositur Feldkirchen i. K., während im Bezirk Villach-Land (4787 von 33.694) die Frage etwas schwieriger ist.

Bei den Kammern ist übrigens Slowenisch via facti zugelassen, ebenso bei den Wahlbehörden für das gemischtsprachige Gebiet.

⁵⁵ Rekursentscheidung des OLG Graz 2 R 200/59-67 vom 1. Oktober 1959, womit der Hranilnica in posojilnica Globasnica (Spar und Darlehenskasse Globasnitz) entgegen dem Beschluß des LG Klagenfurt vom 25. August 1959, Gen. 3/84-66 die Eintragung ins Genossenschaftsregister in slowenischer Sprache bewilligt wurde.

⁵⁶ Regierungsvorlage Nr. 264 der Beilagen zu den Stenogr. Protokollen des Nationalrates, IX. GP. vom 23. September 1960.

(Dalje prihodnjič)

ŠMIHEL PRI BLIBERKU (Dan starih)

V Šmihelu smo obhajali v nedeljo „dan starih“ zelo spodobno in primerno. Po popoldanskem maši smo se zbrali pri Šercerju, kjer so nas farne dečle povabile na skrbno pripravljeno okrepčilo, na sveže skuhanu res dobro kavo in ne na kako zagreto sladko čorbo (juha). Zraven tega pa še pogača in dragoceno pecivo, ki ga ne srečaš zlahka tudi na velikih gostijah. Potem pa še dobra kapljica rdečega vina, ki je poživila naše že poapnele ude in tudi naša stara srca, tako da je bilo razpoloženje v dvorani res veselo, zelo prijetno in zabavno.

In za vse to se imamo zahvaliti našim dobrim idealnim farnim dekletom! Najlepša hvala, ljuba dekleta! Velkobart buhvonej! Seveda se spodobi hvala tudi našemu dragemu g. kaplanu za vso skrb, ki so jo imeli z nami starimi figurami. Preč. g. dekan pa so nas pozdravili po magnetofonu! Vmes pa smo muzicirali in še zarajali. Osemdesetletna starka je polko še tako podala, da je vse ploskalo. Tudi prepevali smo, le škoda, da dekletom stare pesmi niso več znane. Kako primerna bi bila za „dan starih“ tista čudovito lepa pesem: „Stara mama, oj ne šivaj sarafana več, pusti delo in počivaj, zlati čas je preč...“ Pred 60 leti sem slišal to svetovno znano rusko ljudsko pesem, ki se poje v vseh jezikih sveta, prvičkrat v Šmihelu, ki jo je pela tedanja slavna sopranistinja, Ratejeva Micka. Danes je sama že starka, živi v Mariboru in bi lahko v spominih na prešla leta pela: „Tudi jaz sem pela, mlada deklica, zdaj sem tiha, vela, stara mamica.“ Tako mine vse na svetu.

Ni bilo mladostne razposajenosti v dvorani, pa vsoeno ni bilo čisto nič dolgočasno. Nek pritajen mir je vladal v dvorani, čudoviti mir, ki prihaja od starih ljudi! Res, težko sem vstal in se ločil od mize, kjer so sedeli ljubi starčki in starke v varstvu naših dragih, dobrih dečel.

Zamišljen sem prišel domov. Mil in miren je bil jesenski večer v naravi. A kako dolgo še? Ne bo dolgo in bo prišla zima, kruta in neusmiljena žena, posebno za nas stare ljudi.

SELE

(20-letnica šolskega ravnatelja)

Leta 1945 je po dokončanih študijah in vojaškem službovanju nastopil svojo prvo službo kot učitelj in šolski vodja g. Hans Jaklitsch, doma iz sosedne Šmarjete. Vsa leta je g. šolski ravnatelj učil in vzgajal otroke na naši šoli in si pridobil med prebivalstvom velik ugled.

Ni čudno, da smo hoteli dvajsetletnico njegovega delovanja med nami proslaviti z malo slovesnostjo. V nedeljo, 10. oktobra, se je zbralo v šoli poleg šolarjev lepo število odraslih. Otroci so posamič in v zborih razlili ravnatelju svoja voščila. Župan g. Simon Ogris je originalno orisal težavno delo učitelja in se slavlencu zahvalil za njegovo nesebično in požrtvovalno delo. Dvojni fantovski kvartet je prepletel slavje z vrsto domačih pesmi.

G. ravnatelju kličemo: še na mnoga leta med nami!

APAČE

(Novice iz našega kraja)

Nabralo se je nekaj novic v naši fari in je dobro, če o njih poročamo bralcem „Našega tednika“. Začnimo z žalostnimi novicami.

V letošnjem letu so umrli že kar trije farani.

V januarju je umrla Barbara Lakonig,

Pri nas na Koroškem

p. d. Zuzmova mati v Apačah. Bila je dobra katoličanka, vsa leta ud Mohorjeve družbe in tretjerednica. Skozi 4 leta je bila revica navezana na posteljo in je zato veliko trpela. Hčerka Kati je z njo imela veliko potrpljenje in ji dan na dan z veseljem in dobro voljo stregla. Bog daj hčerki Kati za to samaritansko dobro delo bogato plačilo, rajni materi pa nebeško krono za dolgotrajno trpljenje. Dne 15. januarja smo truplo rajne ob obilni udeležbi pogrebcev izročili blagoslovljeni zemlji.

Dne 4. marca smo k zadnjemu počitku položili Jožefa Pirtscher. Rajni je bil poznan ne samo v domačem kraju, ampak tudi izven domače fare kot priden in izvrsten tesarški mojster. Razen svojega poklica je znal vse narediti, kar je vzel v roko. Poseben strokovnjak je bil za postavljanje domačih mlinov. Veselilo ga je posebno ročno delo (Basteln) v raznovrstnih rečeh. Tako je med drugim naredil lepo izrezljano smetišnico in jo sam zanesel kot darilo na Sv. Vi-

miru in ji nosili, da naj to in ono naredi. Četudi je bilo šivanje za njo že precej naporno, je kljub temu še delala, da bi ljudem ustregla. Drugače bi morali bogve kam daleč nositi. Pri šivalnem stroju je nekega dne obnemogla, ko jo je zadela kap. Par dni navrh jo je Bog poklical k sebi.

Bog daj vsem tem trem rajnim večni mir! Njih sorodnikom pa želimo naše iskreno sožalje!

Sedaj pa še nekaj o veselih dogodkih v fari.

Dne 19. marca je bil za našega gospoda šolskega nadzornika Rudija Vovka in tudi za njegovo soprogo, kakor za celo družino, ki še trenutno stanuje v šoli v Apačah, dan velikega veselja. Dobil je novega družinskega člana, Rudija po imenu. Častitamo prav pristrčno k temu veselemu dogodku in želimo, da bi mali Rudi dobro uspeval in dosegel nekoč tudi, kakor njegov oče, tako visok položaj.

Dne 12. septembra smo obhajali tukaj v

Dopis z Dunaja

Redovnik, brat Dominik Noč je poslal uredništvu pismo s prošnjo, da bi ga vsaj deloma objavili v našem listu. Njegovo prošnjo izpolnjujemo radi, saj je brat Dominik goreč domoljub svojega majhnega naroda.

„Pravkar sem prišel v dunajsko bolnišnico Usmiljenih bratov. Tam sem bil že nekoč, in sicer pred dvema letoma. Sedaj imam namreč popkovo kilo (Nabelbruch) in me bodo morali zato operirati. Operacija ni nevarna, toda moje srce je precej slabo, pa ne vem, če bo ono izdržalo težavni napor.“

V duhu sem pri Vas, a v srcu hrepenim po domu, po dragih rojakih, ki se vsen v molitvi spominjam. Čisto vdan v voljo božjo, previden s sv. zakramenti, se bom vlegel na operacijsko mizo in bom mirno čakal, kaj bo z menoj. Če so mi dnevi šteti in mi bije zadnja ura, da moram umreti, Te prosim ljubi Jezus ne bodi mi prestrog Sodnik, ampak mili Odrašenik. V ta namen zmolite za dober potek operacije en očenaš in eno zdravamarijo. Bog naj Vam zato stotero poplača!

Ob koncu pošiljam iskrene pozdrave uredništvu Našega tednika, Nedelji, Mohorjevi družbi, mojim sorodnikom, prijateljem in znancom ter cenjenim naročnikom.“

Vaš rojak Rožan,

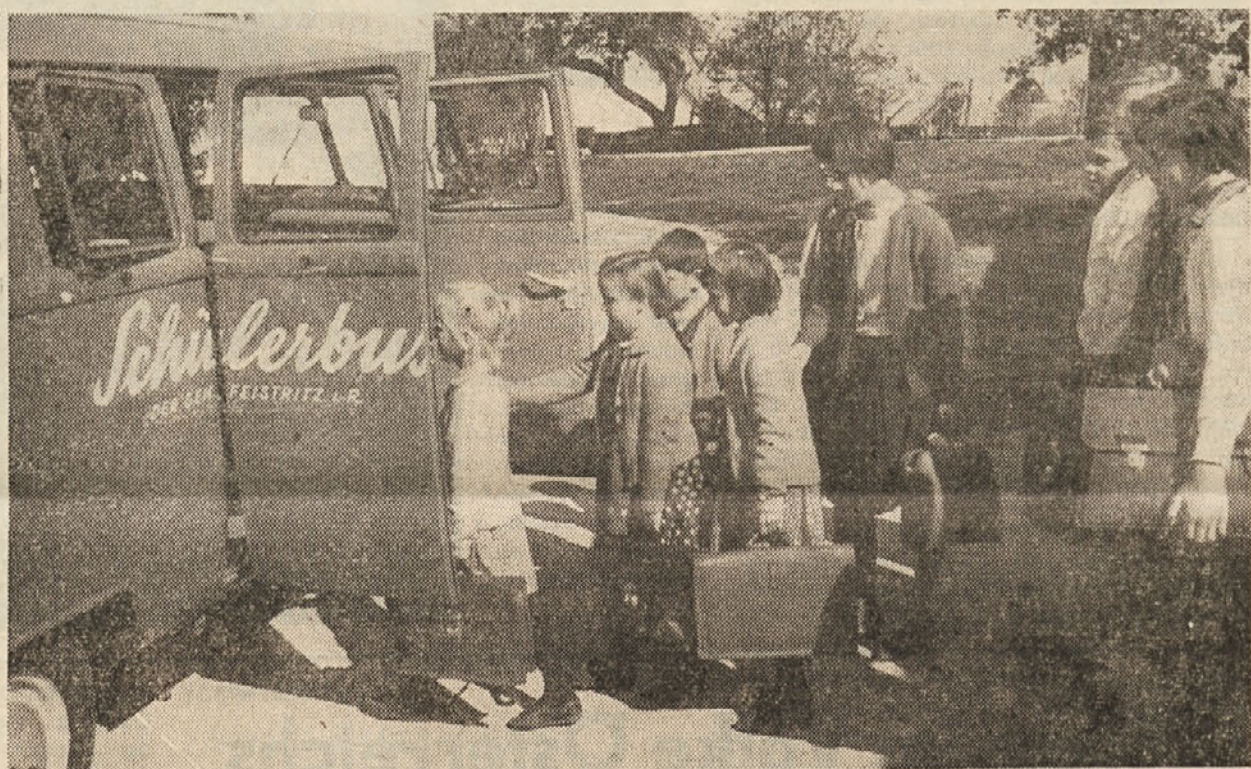
Šentjakobčan.

Šolski autobus v Zavrhu pri Bistrici

Pred kratkim je bistriška občina v Rožu sklenila, da bo kupila pri avtopodjetju Knoch VW-autobus, ki naj bi prevažal šoloobvezne otroke iz Zavrha (Bärental) na Bistrico. Sedaj je že tako daleč in otrokom-šolarjem, ki jih je natančno deset, gre boljše, ker se vsak dan lahko voziijo v šolo in zopet nazaj domov. Pot iz Zavrha do Bistrice je dolga 14 kilometrov.

Trirazredna ljudska šola na Bistrici v Rožu bo nudila, tako namreč trdijo nekateri, novim učencem iz Zavrha temeljitejšo izobrazbo.

Stara enorazredna šola v Zavrhu pa je tako odslužila.

šarje. Videl je kako ubogo smetišnico so imeli za pometanje cerkve. Usmilil se je in naredil lepo novo. Kot poseben častilec Marije na Višarjah je skoraj vsako leto poromal s svojim mopedom tja. Ko so gospodje na Sv. Višarjah prejeli njegovo darilo, so bili iz srca veseli in prav gotovo tudi Marija. — Pogrešali bomo rajnega vsi, ker je vsak od nas večkrat kaj potreboval od njega.

Dne 17. maja je bil pogreb umrle Helene Čertov. Kot katoličanka se je zavedala, da si človek velikemu trpljenju na onem svetu izogne, če večkrat prejema sv. zakramente. Iz tega razloga je skoraj vsak prvi petek prihitela v cerkev, da prejme Jezusa v svoje srce. Pa tudi sicer je prišla rada k sv. maši in pobožnostim. Po poklicu je bila izvrstna šivilja. Še v pokoju ji ljudje niso dali

Apačah veliko svatbo. Oženil se je Hanzi Jagove, pd. Jagovčev sin v Hmelšah. Izbral si je za ženo Almiro Marijo Pogačnik, ki je posestnica Vovkove hiše v Apačah. Č. gospod Franc Goričnik, ki je župnik v St. Jurju v Ziljski dolini, je imel poročno sv. mašo in med sv. daritvijo poročil mladi par. Ker sta oče in mati ženina duhovni starši gospoda Goričnika, zato so njega poklicali, da opravi poročni obred, pri katerem je asistiral domači č. g. Jožef Boštjančič. Med sv. mašo so prepevali cerkveni pevci iz Šmarjete. Ženin in nevesta in tudi njuni bližnji sorodniki so pristopili k mizi Gospodovi.

Vesela pojedina pa je bila v gostilni pri Kajzru v Hmelšah.

Novoporočencema želimo vse najboljše v novem stanu!

DOBRLA VES

(Slovo od dr. Karla Woschitza)

Vsi se še dobro spominjamo, kako sta prišla pred dvema letoma v Dobrlo ves g. dr. Woschitz in gospod kaplan Leopold Kassl. No, in sedaj nas je eden od gospodov zapustil, in sicer je bil to gospod dr. Karl Woschitz. Prehitro sta minili za našo faro ti dve leti, saj smo imeli gospoda doktorja vsi tako radi. Njegove besede, ki so bile tako globoke in verne, smo vsi z navdušenjem in veseljem poslušali. V cerkvi je bil doktor Woschitz zelo resen in globokoveren gospod. Hkrati pa je pokazal, da ima Bog rad tudi veselega človeka. To smo lahko občutili posebno pri petju, saj je sam dober pevec.

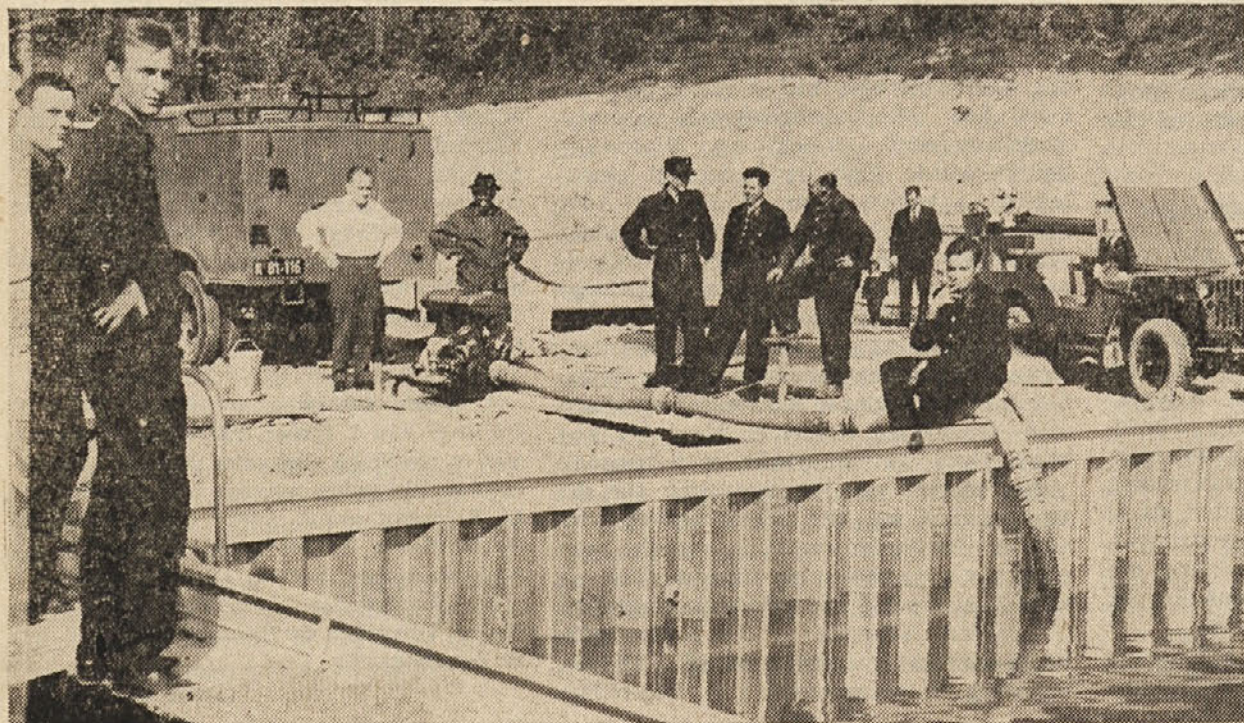
Dr. Woschitz se je zanimal za vse plati življenja. Posebno je ljubil šport. Tako je imel okoli sebe vedno mnogo mladine, za katero je žrtvoval ves prosti čas. Kolikokrat bi se lahko razjezil in nas nagnal, ko nas je učil peti, kajti pri tem smo bili malo pazljivi. On pa je vse prenašal s potrpežljivostjo in se samo smejal. To pa je zmoget samo on, ker dobro pozna in razume današnjo mladino. In prav zaradi tega smo ga imeli vsi radi in ga ljubili, kajti od njega smo se naučili biti potrpežljivi in kako se je treba žrtvovati za mladino.

Ob petju smo se poslavljali od gospoda dr. Woschitza, saj je zmerom tako rad pel.

Zato se mu za vse, kar je dobrega storil zahvaljuje posebno farna mladina: za vse lepe ure, ki jih je skupno preživel z njim v teh dveh letih. Spominjali se ga bomo večkrat v molitvi, da bi mu Bog dal milost, da bi z uspehom končal težak študij v Rimu.

Gospod dr. Karl Woschitz pa naj se v Rimu spominja v molitvi tudi nas, da bi katoliška mladina v Dobrli vesi še v naprej uspešno delovala.

Farna mladina

Redko delo prostovoljnih gasilcev Železne Kaple

Občina v železni Kapli je prosila domače prostovoljne gasilce, naj bi s črpalko napolnili in zopet izpraznili vodo iz pravkar z aluminijem obdanega kopalnega bazena. To se je zgodilo samo zaradi preskušnje in je delo s črpalko poteklo zadovoljivo, tako da sedaj občina lahko nadaljuje z delom kopalnega bazena.

Pri nas na Koroškem

† Terezija Kasper

V petek, 8. oktobra 1965, je bila pokopana na celovškem osrednjem pokopališču gospa **Terezija Kasper, roj. Gorišek**, soproga podravnatelja tukajšnje Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, g. Uda Kasperja in mati g. dr. Aleksandra, pravnega referenta pri isti zbornici. Drugi sin, g. Leo, pa je znani glavni športni urednik pri celovski „Volkszeitung“.

Pokojna je bila doma iz znane Goriškove družine pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah in je bila stara šele 64 let; njen ugledni soprog pa je bil pred zadnjo vojno glavni urednik v Mariboru izhajajoče „Mariborer Zeitung“. Kot že večkrat prej je pokojna tudi lansko jesen obiskala svojo rojstno domovino, prelepo Spodnjo Štajersko. Ob povratku se je zgodila velika avtomobilska nesreča, pri kateri je ona bila najhujše prizadeta, saj je zaradi poškodbe v zgornjem delu hrbtenice postalo skoraj celo telo hromo. Strašne bolečine in hude posledice je ves čas vdano prenašala, kajti vse zdravljenje je bilo zaman.

Pretekli torek jo je Vsemogočni dobro pripravljeno odpoklical iz te, za njo res v dvojni meri trpljenja polne solzne doline k sebi, da ji v večni domovini nakloni bogato plačilo. Kako je bila blaga pokojnica priljubljena, je pričala velika množica prijateljev in znancev, ki so jo spremili na njeni zadnji zemeljski poti.

Tudi mi se pridružujemo sožalnim gostom in izrekamo iskreno sožalje v prvi vrsti njenemu zelo prizadetemu soprogu, dalje sinovoma, sestram, bratu in ostalemu sorodstvu. Bлага žena in mati naj si v miru odpočije pri Bogu!

ROZEK — PODHUM (Smrt Janeza Widmanna)

Ob obilni udeležbi žalnih gostov smo v petek, 10. septembra, spremili na zadnji po-

ti **Janeza Widmanna, p. d. Trupeja** v Podhum. Zavratna rakova bolezen mu je v 62 letu starosti pretrgala nit življenja. Dolgo bolezen je voljno prenašal in bil dobro pripravljen na pot v večnost.

Rajni se je rodil pri p. d. Grumu v Zgornjih Goričah. V rani mladosti je izgubil starše, in ko je bil tudi dom prodan, so njega s sestro prevzeli Fugarjevi na Ravnah. Tam je doraščal v pridnega in vzornega mladika, ki je nad vse vzljubil svoj rod in se tudi udeleževal pri prosvetnem delu v St. Jakobu.

Še mlad se je priženil k Trupeju v Podhum, kjer je s svojo pridnostjo in vestnostjo kmalu dvignil prej zanemarjeno posestvo. Veliko je pomagal v vsej okolici kot živnozdravnik-samouk in marsikoga obvaroval večje škode. Kot vzgleden gospodar je bil dvakrat izvoljen za krajevnega kmečkega vodjo in bil kot tak povsod čislán in spoštovan.

Kot bivšemu cerkvenemu ključarju mu je ob odprtem grobu govoril domači g. župnik in ga slikal kot vzglednega farana. Za njegovo delovanje se mu je zahvalil tajnik kmečke zbornice iz Beljaka. V izbranih besedah mu je za njegovo neustrašeno narodno zavest izrazil hvaležno priznanje dr. Vinke Zwitter, pevski zbor „Rožanski fantje“ pa mu je na domu in ob odprtem grobu zapel žalostinke.

Ohranili ga bomo v hvaležnem spominu, njegovi ženi, otrokom in sorodnikom pa izrekamo naše iskreno sožalje!

SELE

Ko so pred tedni na Zgornjem Koroškem in v Vzhodni Tirolski divjale strahovite poplave, smo se v Selah pred takimi nadlogami čutili varne. A neurje koncem septembra nas je poučilo, da tudi nas morejo zadeti tovrstne katastrofe.

Vsled deževja je mali pohlevni potoček

Črnica tako narasel, da je voda že ogrožala most v bližini Jeharta. Most pod Trklom, ki veže Šajdo z deželno cesto, pa je narasla Borovnica tako spodjedla, da je postal neporaben in so ga morali nadomestiti z novim. Na Kotu je na enem mestu zasul cesto grušč, drugje se je utrgal rob ceste, vsled česar je bil za nekaj časa promet prekinjen, oziroma otežkočen.

V kratkem dobi vas okoli cerkve KELAG-ovo elektriko. Potem bomo večkrat povabili č. g. Zaletela, da nam s skioptičnimi slikami in razlago pokaže zanimivosti krajev in ljudi, ki jih je obiskal na svojih potovanjih po svetu.

ŽELEZNA KAPLA

(Blagoslovitev farnega doma)

V nedeljo, dne 3. oktobra, smo imeli v Železni Kapli izredno slavnost, namreč blagoslovitev farnega doma.

Ob tej priliki je naš domači župnik, častiti gospod Stefan Messner povabil k nam v Železno Kaplo milostljivega gospoda kanonika Aleša Zechnerja. Navzoči pri blagoslovu doma pa so bili tudi vsi gospodje duhovniki, ki so v zadnjem času kaplanovali pri nas v Železni Kapli: Petričič, Kassl, Wutte in dr. Skuk.

Prav lepo pa pozdravljamo sedaj našega kaplana g. Ignaca Davida, ki je pred kratkim prišel k nam v Železno Kaplo.

Pri blagoslovlitvi farnega doma pa je bil navzoč tudi grof Thurn.

Najbolj razveseljivo pa je bilo, s kakšnim zanimanjem in navdušenjem so prihiteli domačini v novo farno dvorano! Dovolj jasno smo videli, kako si ljudje želijo kulturnega dela na odru. Upajmo pa, da bo farna dvorana ob vsaki prireditvi tako napolnjena, kot je bila v nedeljo!

L. 1933 je prišel milostljivi g. kanonik Aleš Zechner za župnika v Železno Kaplo. Skupaj z dvajsetimi fanti je pripravil les in drugo potrebno gradivo. Tako so zgradili

preprosto leseno dvorano. Kmalu se je pokazalo, da je dvorana premajhna in zato so jo leta 1936 razširili.

Danes pa imamo lepo moderno akustično dvorano z domom za duhovne vaje. Ne moremo občudovati samo arhitekta, ki je naredil načrt, in gradbenega mojstra, ki je vodil delo, ampak predvsem našega neutrudnega častitega župnika Stefana Messnerja. Mi, farani, bomo skušali biti Vam zato zelo hvaležni, Vaš trud pa Vam bo poplačal Vsemogočni.

Po blagoslovlitvi in po pozdravu častitega župnika je deklamiral dijakinja Marija Sadolšek pesem Milke Hartmanove „O lep, o lep je novi farni hram...“. Sledilo je skioptično predavanje milostljivega gospoda kanonika Aleša Zechnerja o „Sveti deželi“. Z zanimanjem smo sledili razlagalnim besedam in tudi slikam.

Ob 16. uri pa je bila v nemškem jeziku blagoslovitev prostorov za duhovne vaje. Mešani zbor Železne Kaple pod vodstvom H. Niederdorferja je zapel pesem „Jubilate“. Nato je bilo spet predavanje o „Sveti deželi“, pač pa v nemškem jeziku.

Torej v nedeljo smo se zahvalili samo Bogu, da je uspelo zgraditi farni dom. 17. oktobra pa bo oficialna (uradna) otvoritev dvorane in povabljeni so vsi darovalci, delavci ter tudi oba gradbena mojstra.

Puch-, Sissy-, Ponny- in Mobylette-mopede
motorna vozila, ženska, moška in mladinska
športna kolesa v veliki izbiri — po najnižjih
cenah — naročite pri domači trrdki

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf,
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

Državno prvenstvo v oranju

Maratonski šport s plugom — Triumf Gornje Avstrije ob vznožju Hochosterwitza — Koroški orači-tractoristi v skupnem plasmaju na drugem mestu.

Pred kratkim je bilo na Khevenhüllerjevem posestvu ob vznožju hochosterviškega gradu državno tekmovanje oračev-tractoristov iz cele Avstrije, razen iz Tirolske. Preko tri ure je trajalo prav do konca to napeto in razburljivo tekmovanje. In celo za ocenjevalce-sodnike je bilo težko odločiti zmagovalca, kajti vsi — bilo jih je 16 — tekmovalci orači-tractoristi so pokazali izredno spretnost pri oranju.

Šele kasneje pri razdelitvi nagrad se je izvedelo, da je zmagal pri letošnjem državnem tekmovanju v oranju Gornjeavstrijec Anton Kaser iz Zella an der Pram. Tako je zmagovallec Anton Kaser v zadnjem trenutku, to je dobesedno šele pri zadnji brazdi premagal lanskoletnega zmagovalca, ter tretjelasiranega na svetovnem prvenstvu, Rudolfa Leonhardsbergerja iz Nižje Avstrije. Tretje mesto je zasedel zopet zastopnik iz Gornje Avstrije, Hubert Berndorfer. Tako so dokazali ravninci iz Podonavja svojo premoč v tej disciplini. Tudi koroška udeleženca tega državnega tekmovanja v oranju Franz Schmid in Ernst Jaritz sta odlično uvrstila in sta zasedla peto in šesto mesto.

Udeležence tekmovanja in slavne goste je pozdravil načelnik avstrijske podeželske mladine, župan Valentin Deutschmann. Med prvimi je pozdravil ministerialnega svetnika Süßaba, potem predsednika predsedniške konference državnega svetnika Grießnerja, deželnega svetnika Bacherja, državnega svetnika Gruberja, bivšega koroškega podglavarja Ferlitscha, ministra v pokoju Tauschitza, direktorja dr. Rebentische kot zastopnika trrdke ESSO, ki je največ pripomogel, da je bila prireditve sploh omogočena.

Da pa ne bi bilo tekmovanje preveč enolično, so polepsale prireditve; vojaška godba na pihala, ljudski plesi, pevske točke z narodnimi pesmimi in konjske dirke.

Končni izidi so bili sledeči:

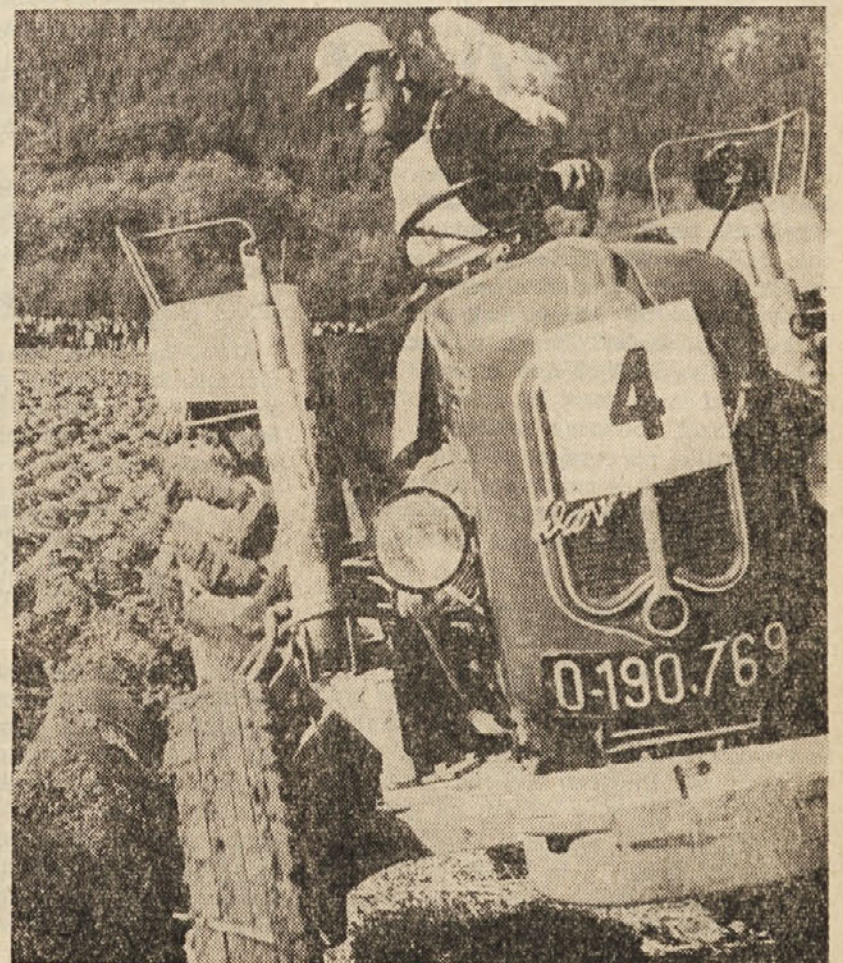
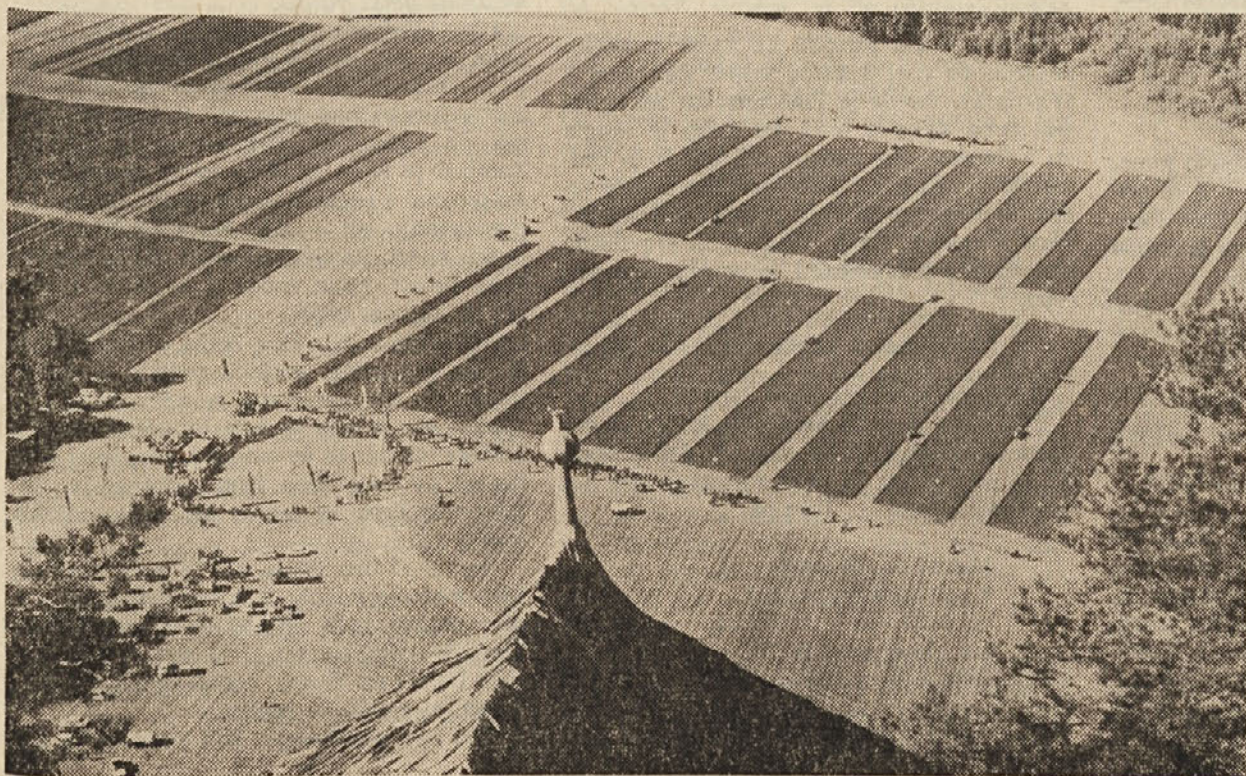
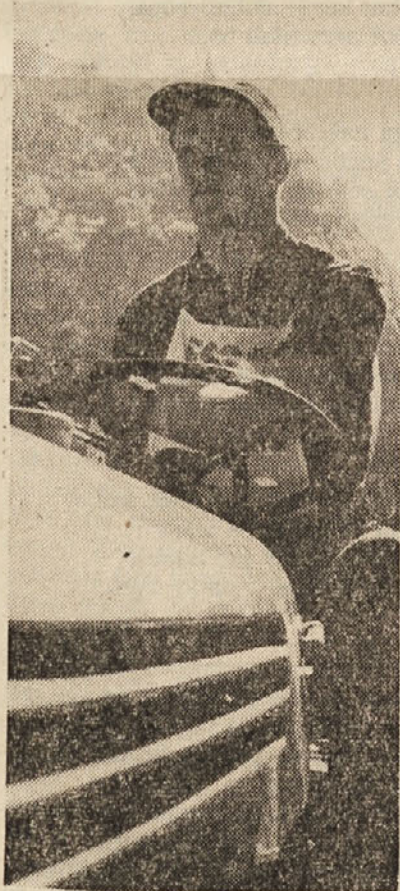
1. zmagovallec zveznega tekmovanja v oranju: Anton Kaser iz Gornje Avstrije; 2. Rudolf Leonhardsberger iz Nižje Avstrije; 3. Hubert Berndorfer iz Gornje Avstrije; dalje 5. Franz Schmid in 6. Ernst Jaritz oba iz Koroške.

Poleg prireditve državnega tekmovanja v oranju, so se pomerili tudi fantje in dekleta podeželske mladine v poklicnem tekmovanju. Vendar pa moramo tukaj naglasiti, da za to tekmovanje ni bilo med prebivalstvom takega zanimanja kot za tekmovanja oračev-tractoristov, kajti za gledalce je bilo poklicno tekmovanje pre malo razburljivo.

Levo: Lanskoletnemu branilcu naslova državnega tekmovanja v oranju Rudolfa Leonhardsbergerja se ni posrečilo tudi letos obdržati svojega naslova.

Desno: Letošnji avstrijski državni prvak v oranju je Anton Kaser iz Gornje Avstrije.

Spodaj: Slika nam kaže, tekmovalno polje na posestvu Khevenhüllerja ob vznožju gradu Hochosterwitza.

V Skoplju dva potresna sunka

Zemeljska skorja v Skoplju še ne miruje. V ponedeljek so v mestu zabeležili dva pomenovna potresna sunka. Prebivalstvo glavnega mesta Makedonije, ki je bilo skoraj popolnoma uničeno zaradi potresa v juliju 1963, je zapustilo svoje domove. Na srečo ni bilo žrtev.

Prvi potresni sunek je bil 6. stopnje Mercallijeve lestvice, drugi pa 4. stopnje.

To sta bila 611 in 612 potresni sunek po katastrofalnem potresu julija leta 1963. Okrog 19,07 je prebivalce glavnega mesta Črne gore Titograda presenetil potresni sunek. Prebivalci so preplašeni zapustili svoje domove. To je v zadnjih desetih dneh že peti potresni sunek. Zadnji je bil tudi najmočnejši.

Še o naftovodu

Zmogljivost čezalpskega naftovoda bo 40–50 milijonov ton surove nafte na leto, avstrijski vod pa bo črpal le po dva milijona ton goriva na leto za domače potrebe. Naftovod nameravajo speljati iz Wuerm-lacha, kjer bodo veliki rezervoarji, najprej navzdol po Ziljski dolini, odtod dalje pa skozi Rož in Podjuno na Štajersko in naprej proti Dunaju. Gradnja naftovoda, ki bo pretekel koroško deželo v dolžini 156 km, bo prizadela na tem področju številne slovenske kmete, in se zanje postavljajo ista vprašanja, s katerimi se srečujejo slovenski kmetje v tržaški, miljski, zgonski, devinsko-nabrežinski občini, na Goriškem in v

Beneški Sloveniji. Tudi avstrijska družba za gradnjo naftovoda „Adria—Wien. Pipeline GmbH“ namerava razlastiti okoli 10 hektarov zemlje v okolici Wuerm-lacha. Tu bodo postavili vrsto bencinskih tankov in prvo črpalno postajo na avstrijskih tleh. Vzdrževanje naftovoda pa bodo seveda obremenili ustrezni pas, koder bo speljan vod, s služnostmi, da se ne bo smelo graditi, kar bi si želeli. Najbolj prizadeti bodo v tem pogledu kmetje iz zaselkov vzdolž reke Zilje, dalje kmetje iz vasi in trgov, v pokrajini Podkloštra, ob vznožju Karavank, okoli Baškega jezera, v okolici Borovelj, Šmarjete, Apač ter v Podjuni.

30 let magnetofonskega traku

Satelit „Mariner IV“ je potem, ko je že bil opravil sedemmesečno razdaljo svoje vesoljske poti, s pomočjo magnetofonske naprave z dvema trakovima registriral tudi televizijske posnetke Marsa. Z razdalje nad 240 milijonov km so ti posnetki zatem bili odposlani na Zemljo. Izumitelji drobnega, ozkega rjavkastega traku iz plastične mase ter naprave za magnetni zvok, si pred 30 leti v najbolj drznih sanjah niso mogli predstavljati, da bo do takšnih tehničnih možnosti sploh kdaj prišlo. Na 12. nemški razstavi radiofonije, avgusta leta 1935, je znana industrijska družba AEG razstavila „magnetofon K I“, ki je predstavljal „prvo napravo na zvočni trak na svetu“: brezhibni instrument za snemanje ter reproduciranje diktatov in zapisnikov na konferencah. Tako se je namreč mislilo spočetka.

Odtlej se magnetofonska naprava nepretrgoma čedalje bolj izpopolnjuje. V studijih radijskih postaj, filma in televizije delujejo danes magnetofonske naprave, katerih oseb dosega celo velikost pisalne mize. Po drugi strani izdelujejo tudi izredno majhne magnetofone. Tudi razmerja med njihovimi posameznimi deli in pa hitrost vrtenja tonskega traku se čedalje bolj manjša-

zvočni trak celo vlogo vodiča po muzejih in mestih. Zdravniki na njem registrirajo udarce srca in ritem dihanja. Pa tudi razni uradi za prisluškovanje in telefonske pozive si pomagajo z magnetofonsko registracijo. Pretežni del programa radijskih oddaj temelji na zvočnih trakovih. Igravcem in glasbenikom je omogočeno, da s pomočjo magnetofonskih posnetkov popravljajo, oziroma izboljšujejo svoja izvajanja. Magnetofonske naprave v šolah pospešujejo učenje tujih jezikov, in to na tak način, da je učenec omogočeno svoj tekst, ki je bil posnet na drugem traku, primerjati z izgovorjavo učitelja. Milijoni ljubiteljev glasbe po vsem svetu si danes za svojo zabavo nabavljajo magnetofone. In končno, kot omenjeno, si danes nadaljnjih raziskovanj vesolja sploh ne moremo predstavljati brez tega izredno važnega tehničnega izuma, ki se bo bržkone še stalno izpopolnjeval.

En pastir proti trem medvedom

Ni vsakdanja reč, če te hoče medved kot jabolko stresti z drevesa, še posebno pa, če so medvedi kar trije. Nekaj takega se je pripetilo te dni v Makedoniji. V neposredni bližini vasi Vojice na Šari (planini) pri Tetovu je Dželal Saiپی pasel čredo 80 ovac. Ko se je hotel vrniti proti domu, je nenadoma zagledal tri velike medvede. Da bi jih odgnal je z lovsko puško ustrelil v zrak. Toda v tem ko sta se dva medveda očitno ustrašila, se je tretja mrcina poglajala proti ovčarju. Da bi se rešil, je ta splezal na drevo, toda medved je začel silovito tresti drevo, da bi ga sklatil kot zrel sad. Dželal je ne bodi len petkrat ustrelil vanj. Ranjena žival je še bolj pobesnela in na pomoč sta ji prihitela še ostala dva medveda. Dželalovo obupno klicanje na pomoč je slišal nek fantič, ki je urno stekel v vas klicat na pomoč. Kakšnih sto kmetov, ki so pravkar bili na sestanku, je brž prihitelo na pomoč in razgnalo medvede, ranjenega so seveda ubili. Dželal Saiپیja so kmetje komaj še rešili, saj so mu moči že skoro pošle.

LIKOVNI RAZSTAVI V CELOVCU

V sredo so odprli v „Galeriji 61“ likovno razstavo barvnih lesorezov mlade umetnice Braziljanke Marije Bonomi.

Josefin Nitsch je s to razstavo pridobila mednarodno priznano umetnico, ki je bila že na več svetovno znanih razstavah, kot n. pr. v San Paolu, Tokiu, Benetkah, Ljubljani in drugod.

Razstavo si lahko ogledate vsak dan od ponedeljka do petka, od 16. do 19. ure. Odprta pa bo do 30. oktobra.

V Umetniškem domu pa bodo odprli v petek, 15. oktobra, razstavo tiskarske grafike. Razstava bo dprta do 1. novembra.

SLOVENSKI OKTET NA KOROŠKEM

Vse ljubitelje umetne in narodne slovenske pesmi vabimo na koncerte, ki jih bo imel Slovenski oktet pri nas na Koroškem.

Koncerti bodo:

V soboto, 23. oktobra, ob 8. uri zvečer v hotelu Rutar v Dobrli vesi.

V nedeljo, 24. oktobra, ob 14. uri v Borovljah v Kino dvorani in pa ob 8. uri zvečer v Ločah ob Baškem jezeru v Kulturnem domu.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PETEK, 15. 10.: 14.15 Poročila, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Domače vesti. Cerkev in svet. O vesoljnem cerkvenem zboru. — SOBOTA, 16. 10.: 9.00 Od pesmi do pesmi — Od srca do srca. Vošila. 18.25 Na dom obušaj mi spomin: Blaže (2). — NEDELJA, 17. 10.: 7.30 Duhovni nagovor. 8. pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 18. 10.: 14.15 Poročila, objave. Kaj smo pripravili? Pregled sporeda za prihodnje dni. Športni mozaik. 18.00 Za našo vas. — TOREK, 19. 10.: 14.15 Poročila, objave. — Dr. Niko Kuret: Moč rastlin in pomoč od njih. Pesmi za deco. — SREDA, 20. 10.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 21. 10.: 14.15 Poročila, objave. Domače viže, Prof. Marijan Rus: Četrtkovo petminutno razmišljanje o svetu in ljudeh.

Avstrijska televizija

NEDELJA, 17. oktobra: 17.00 Kratka poročila — 17.03 Za otroke od 11. leta dalje: Reševalno moštvo — 17.50 Mladinski svet — 18.20 Knjižni kotiček — 19.00 Družina Leitner — 19.30 Športni pregled — 20.20 Sezonska bilanca, poletje — 21.50 Poročila, nato pa: Sedem dni časovnih dogajanj.

PONEDELJEK, 18. oktobra: 18.30 Francoščina pri vas doma — 19.00 Kitare za vse — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki s športom — 20.15 Maigret pred poroto. — TOREK, 19. oktobra: 18.30 Tečaj angleščine — 19.00 Ne obupajte — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 21.00 Prometni obzornik — 22.00 Frankfurtski knjižni sejem — 22.45 Čas v sliki.

SREDA, 20. oktobra: 11.03 Maigret pred poroto — 11.55 Športno omizje — 17.03 Za otroke od 5. leta dalje: Gašperčkova pustolovščina — 18.30 Francoščina pri vas doma — 19.00 Mišljenje prinaša obresti — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.40 Mednarodna nogometna tekma med Avstrijo in Anglijo (Evrovizija) — 20.30 (v odmoru) Izložba — 20.45 nadaljevanje tekme med Avstrijo in Anglijo — 21.30 Kratki film — 21.40 Diskusija glavnih urednikov.

ČETRTEK, 21. oktobra: 11.03 Vidimo kristalne rasti — 12.00 Zveza narodov — Organizacija združenih narodov (24. oktobra 1945) — 18.30 Tečaj angleščine — 19.00 šport — 19.23 Zabeleženo za vas — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Izložba in kratki film — 20.15 Vaš nastop, prosim — 21.00 Ples tatov, komedija Jeana Anouilha — 22.20 Čas v sliki.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 15. oktobra, ob 19.30: Gräfin Mariza (Grotta Marica) — opereta. — Sobota, 16. oktobra, ob 19.30: Hoffmanns Erzählungen (Hoffmanove pripovedke), opera Jeana Jacqua Offenbacha. — Nedelja, 17. oktobra, ob 15. uri: Die Verfolgung und Ermordung Jean Paul Marats (Preganjanje in usmrteitev Jeana Paula Marata), drama Petra Weißa; 2. predstava za GWK-nedeljo. — Ob 19.30 pa je na sporedu: Vortragsabend Elfriede Ott: Der Anmutsvolle Prater (Prisrčni prater). — Torek, 19. oktobra, ob 19. uri: Die Verfolgung und Ermordung Jean Paul Marats (Preganjanje in usmrteitev Jeana Paula Marata); za mladinski B-abonma. — Sreda, 20. oktobra — ni predstave! — Četrtek, 21. oktobra, ob 19.30: Wo die Lerche singt (Kjer poje slavček); Leharjeva opereta — premiera; 4. predstava za D-abonma, GWG in GWK — četrtek, 2. predstava za četrtkov podeželski abonma.

PEČI

štedilnike v največji izbiri

dobavi

Podjunska trgovska družba
bratje RUTAR & Co.
Dobriča ves - Eberndorf

ZNAMKA ZAUPANJA
GRUNDNER
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna cona)

3% Sonderrabatt

für alle Hochwassergeschädigten

geben wir sofort allen unseren Freunden und Kunden in den Katastrophengebieten für alle Bestellungen bis zum 1. November 1965. Mit dieser Maßnahme wollen wir dazu beitragen, allen Hochwassergeschädigten ein wenig zu helfen. Vermerken Sie auf Ihrem Bestellschein „hochwassergeschädigt“ und senden Sie diesen oder Ihre Kataloganforderung an das Internationale Großversandhaus

RAZ **Moden Müller** Wienerstr. 286 A-108

Für
Menschen
unserer
Zeit ...

Ein klarer Vorteil ist es,
regelmäßig im **KONSUM** einzukaufen!

Denn das richtige Wirtschaften ist immer auch eine Frage verlässlicher Qualität.

Denn der beste Einkauf ist immer auch eine Frage des günstigen Preises.

Der **KONSUM** bietet beides — und überdies:

- + Echte Sonderangebote
- + Rückvergütung auf alle Waren
- + Mitbesitz und Mitbestimmung

430.000 Mitgliederhaushalte haben bisher in Österreich diesen klaren Vorteil erkannt.

64 Millionen Schilling wurden 1964 an Konsum-Mitglieder rückvergütet.

KONSUM